

Л. Ю. Бованенко, З. Ю. Сотникова

Ворзель

ВОРЗЕЛЬ – селище міського типу [Київської області](#), підпорядковане Ірпінській міській раді. Знаходиться в пн.-зх. напрямі вздовж Пд.-Зх. залізниці, за 35 км від обл. центру та за 12 км від м. Ірпінь. Має автобусне сполучення з містами Київ та Рубежівка. Залізнична ст. Площа 9,3 км². Насел. 6152 особи (2001, складає 67,5 % до 1989), переважно українці. Засн. 1900. У 1921–23 – волосний центр Гостомел. р-ну, 1927–30 входив до Київ. приміської смуги, 1933–64 – до Києво-Святошин. р-ну. Історія с-ща тісно пов'язана з будівництвом залізниці Київ–Ковель. Як курортна місцевість відомий від поч. 20-го ст., від 1929 (коли відкрито пансіонат і водолікарню) функціонує як кліматич. курорт. 1932 на базі пансіонату створ. санаторій Укр. курортного упр. 1938 В. оголошено курортом респ. значення. Від 23 серпня 1941 до листопада 1943 – під нім.-фашист. окупацією. Пром. підприємства: ТОВи – «Аміда» (виробництво ковбас. продукції), «Деліція» (виробництво печива), «Віста» (виробництво майонезу та легкого масла). У с-щі діє н.-д. госп-во «Ворзель», яке займається тваринництвом. У В. – 2 заг.-осв. школи, 2 дитсадки, б-ка, Будинок творчості композиторів України «Ворзель», розміщений у колиш. будинку [Г. Борисоглібської](#); пологовий будинок, аптека, СЕС, психоневрол. лікарня, поліклініка, приват. лікув. заклад, відновна лікарня СБУ, 8 санаторіїв, 3 бази відпочинку. Є відділ. банку та парк. Реліг. громади: УПЦ МП, УПЦ КП, євангелістів християн-баптистів. Із працівників н.-д. господарства «Ворзель» створ. нар. колектив. Архіт. пам'ятником є колиш. будинок графині Н. Уварової – дочки цукрозаводчика та мецената Ф. Терещенка. У В. росте рідкісне тюльпанове дерево, посаджене 1914; є лісовий заказник місц. значення «Ворзельський». Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час оборони та визволення с-ща від нім.-фашист. окупантів; обеліск 17 відомим і 50 невідомим воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни; обеліски І. Тригубову, дочці і матері Білостоцьким. У с-щі жили та працювали композитори [Г. Майборода](#) та [Б. Лятошинський](#), співачка [З. Христич](#), письменники [О. Новицький](#), [Ю. Збанацький](#), [Д. Бедзик](#), [Ю. Бедзик](#), [М. Рудь](#), [В. Бичко](#), [В. Підмогильний](#) та [Л. Закордонцев](#). Серед видат. уродженців – математик, співорганізатор протесту 1968 групи укр. інтелігенції проти закритих судових вироків [В. Боднарчук](#), д-ри екон. н. [Л. Горкіна](#) та [В. Загорулько](#), д-р мед. н. [В. Чернюк](#), письменник, літературознавець, перекладач [І. Єрофєїв](#).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Братчук Г. Й., Іонов О. Н. Ворзель – в культурному житті України (до сторіччя заснування) // Історія України. Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст. 2001. Вип. 16.

Бібліографічний опис:

Ворзель / Л. Ю. Бованенко, З. Ю. Сотникова // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-29701>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).